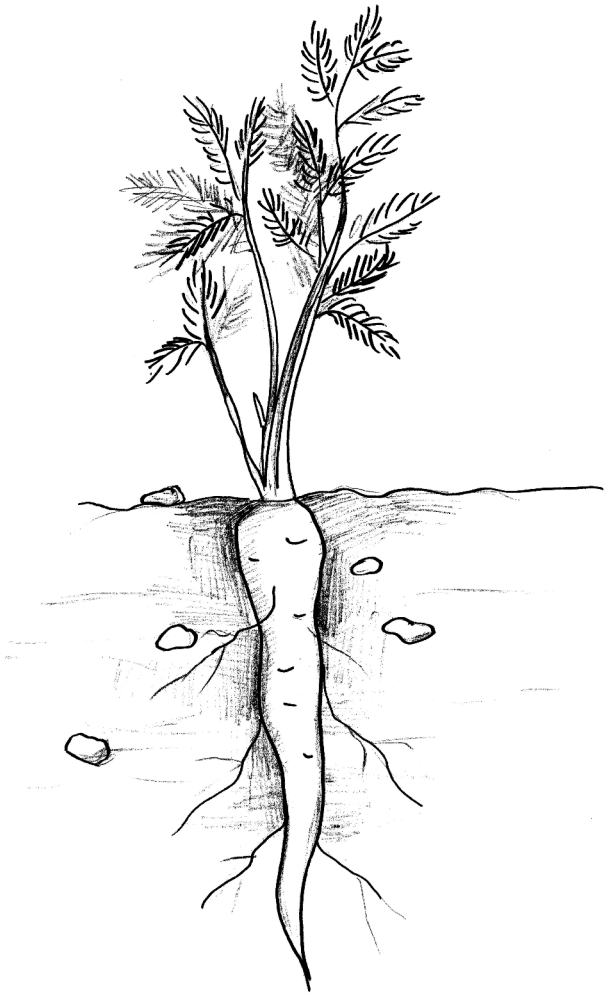
Работа на нивата:
Култивиране, сеитба и жътва

Благовестието в голяма степен прилича на земеделието – да бъдем добри работници на Божията нива, означава да разбираме етапите и сезоните в растежа на личността и нейния път към вярата в Исус.

Когато става въпрос за свидетелство, може да бъде изкушаващо да го направим по лесния начин: да свидетелстваме по начин, който ни служи, удобен е за нас, изхожда от удобна за нас позиция... Твърде често нашите планове и усилия в благовестието са изпълнени с вяра, но не помагат никак на хората, които са далеч от Бога, да извървят пътя към Исус. Вместо да благовества по начин, който е най-удобен за нас, благовестителят трябва да измива краката на нехристияните в смирение и голяма съпричастност.[1]

- Дъг Шауп

- Какви примери сте виждали за вършене на служение „по лесния начин“ – начини, които не изискват много от нас, но на практика не служат на хората, които са далече от Бога?

- Какво мислите, че означава да бъдеш служител благовестител? Как можем да помогнем на хората чрез смирение и съпричастност да се придвижат към Исус и да живеят в Неговото царство?

В своята книга *I Once was Lost* Дъг Шауп си спомня, когато неговата студентска група решила да организира евангелизационно събитие в техния университет[2]. Те имали идея да излязат на открито в двора, където студентите прекарвали време в междучасията, пиели кафе и си почивали с приятели. Когато планираният ден дошъл, Дъг и приятелите му събрали смелост да свирят на китари и да пеят хвалебни песни сред присъстващите. Надеждата им била да споделят радостта си в Господа и смело да заявят любовта си към Исус.

В размислите си върху случката той коментира, че вярата на тази малка общност християни нараснала в този ден, тъй като те поели риск за Исус. Сега обаче той се питал какъв вид свидетели всъщност са били за Исус и какъв ефект е имало това върху студентите в онзи двор. Най-вероятно това за тях било само поредното странно нещо, което скоро щели да забравят. Проблемът бил, че тяхната евангелизационна стратегия била разработена напълно отделно от нехристияните, смята той. Те не поискали да разберат какво би помогнало на невярващите да познаят Исус или какво ги възпира да следват Христос. Знаейки, че трябва да станат свидетели, те излезли със стратегия, която била харесвана от тях и се надявали, че ще бъдат ефективни. В действителност това събитие послужило на тях, но не и на нехристияните, които всъщност действително се стремели да достигнат с Евангелието.

Чудя се колко често нашите евангелизационни усилия служат по-скоро на нас, отколкото на онези, на които сме изпратени да споделяме надеждата, която имаме в Христос. Колко често нашите стратегии се създават в християнски вакуум, без да се взимат под внимание реалните нужди, въпроси и борби на изгубените около нас. В тази глава искам да помислим по-задълбочено за това как нашето Благовестие може да вземе предвид тези неща и да помогне на хората да се придвижат от неверие към Исус. Искам да насърча всички ни да растем като Божии работници, които работят с вяра и умело на Божията нива.

Погледнете в Библията: Марк 4:1–32

[1] И Исус пак започна да поучава край езерото. И при Него се събра едно
твърде голямо множество, така че Той влезе в една ладия и седна; а цялото
множество беше на сушата край езерото. [2] И ги поучаваше много с притчи
и им казваше в поучението Си: [3] Слушайте: Ето, сеячът излезе да сее. [4] И
когато сееше, някои зърна паднаха край пътя; и птиците дойдоха и ги
изкълваха. [5] Други паднаха на скалисто място, където нямаше много пръст,
и скоро поникнаха, защото нямаше дълбока почва; [6] а когато изгря слънцето,
прегоряха и понеже нямаха корен, изсъхнаха. [7] И други паднаха между

тръните; и тръните пораснаха и ги задушиха, и не дадоха плод. 8 А другите паднаха на добра земя и дадоха плод, който растеше и се умножаваше, и принесоха – кое тридесет, кое шестдесет и кое сто. 9 И каза: Който има уши да слуша, нека слуша. 10 И когато Исус остана сам, онези, които бяха около Него с дванадесетте, Го попитаха за притчите. 11 Той им каза: На вас е дадено да познаете тайната на Божието царство; а на онези, външните, всичко се дава в притчи; 12 така че гледащи да гледат, а да не виждат, и слушащи да слушат, а да не разбират, да не би да се обърнат и да им се прости грехът. 13 И им каза: Не разбирате ли тази притча? А как ще разберете всички притчи? 14 Сеячът сее Словото. 15 А онези край пътя, където се сее Словото, са тези, които, като чуят, Сатана веднага идва и грабва посятото в тях Слово. 16 Също и посятото на скалистите места са тези, които, като чуят Словото, веднага с радост го приемат;17 нямат обаче корен в себе си, но са привременни; после, като настане напаст или гонение заради Словото, веднага се съблазняват. 18 Посятото между тръните са други; те са онези, които са слушали Словото, 19 но светските грижи, примамката на богатството и пожеланията за други работи, като влязат, заглушават Словото и то става безплодно. 20 А посятото на добрата земя са тези, които слушат Словото, приемат го и дават плод – тридесет, шестдесет и стократно. 21 И им каза: Затова ли се донася светилото, за да го сложат под шиника или под леглото? Не е ли затова, да го поставят на светилника? 22 Защото няма нещо тайно, което да не стане явно; нито е било скрито нещо, освен за да излезе наяве. 23 Ако има някой уши да слуша, нека слуша. 24 Каза им също:

Внимавайте в това, което слушате. С каквато мярка мерите, с такава ще ви се отмери и ще ви се прибави. 25 Защото, който има, на него ще се даде, а който няма, от него ще се отнеме и това, което има. 26 И каза: Божието царство е, както когато човек, който хвърли семе в земята; 27 и спи и става нощ и ден; а как никне и расте семето, той не знае. 28 Земята от само себе си произвежда, първо стрък, после клас, след това пълно зърно в класа. 29 А когато узрее плодът, начаса изпраща сърп, защото е настанала жътва. 30 Каза още: На какво да оприличим Божието царство или с каква притча да го представим? 31 То прилича на синапово зърно, което, когато се посее в земята, е по-малко от всички семена, които са на земята; 32 но когато бъде посято, расте и става по-голямо от всички градински растения, и пуска големи клони, така че под сянката му могат да се подслонят небесните птици.

Следвайте стъпките в „Приложение 2: Индуктивно библейско изучаване“ и отбележете своите наблюдения, впечатления и въпроси в празните полета по-горе.

- В този пасаж Исус разказва три притчи за семена. Какво общо има между историите? Какви конкретни идеи изтъква всяка от тях?

- Каква роля имат земеделецът, почвата и семената в притчите? Защо това е важно?

- Целта на семената е да произведат плодове. Какво помага за добра реколтата и какво пречи?

- Исус казва, че тези притчи казват определени истини за Божието царство. Какво илюстрира всяка от историите по отношение на това? Какво е важно за сравненията, които Исус прави?

- Как тези притчи предизвикват и насърчават слушателите и учениците?

- Защо Исус споделя тези духовни истини за Своето царство чрез земеделски притчи?

- Напишете заключение от едно или две изречения върху основната идея на този текст. Какво е Божието слово от този пасаж за вас на този етап от живота ви? Как трябва да откликнете на това Слово?

Работа на нивата: Култивиране, сеитба и жътва

Отбележете изявленията, които ви впечатляват, към които имате въпроси или тези, които бихте искали да дискутирате със своя духовен партньор.

Отглеждане на моркови

Земеделието не е лесна професия. Изисква болезнена работа при обработка и подготовка на почвата, засяване на семена, плевене, поливане и събиране на реколтата. Тя е изтощителна и изискваща. Аз много добре знам това, защото… веднъж отгледах един морков.

Морковите засега са моят любим зеленчук. Те имат добра хрупкавост, сладки са и най-важното – те са основната съставка в морковената торта. Когато бях малък, баща ми обичаше да отглежда зеленчуци в задния ни двор. Работата в градината на семейството ни беше начин за него да се отърве от стреса от ежедневната работа като начален учител. Това също така осигуряваше пресни продукти на трапезата. След като гледах как баща ми отглежда какви ли не неща в градината, аз един ден се приближих до него с прекрасната идея да ми помогне да отглеждам моркови.

Той се съгласи и заедно отидохме в магазина, за да купим семена. Когато се върнахме, той ме инструктира как да подготвя почвата и да засадя семената. Някъде към средата на процеса загубих интерес и енергия – цялата подготвителна работа беше прекалено много за мен и аз в крайна сметка засадих само няколко семенца. Все пак се гордеех с работата, която бях свършил, и се връщах при лехичката в този ден на всеки час, за да видя напредъка и растежа на моите зеленчуци. За мое учудване нямаше никакви признаци за моркови. След петия час без резултати бях сигурен, че нещо не е наред. Започнах да изкопавам семената, за да видя къде е проблемът. Бях покрит с мръсотия, когато баща ми излезе, за да ме спре да унищожа всички моркови, които бях засадил. Той търпеливо обясни, че ще трябва да чакам още доста, докато получа реколта. Въпреки инструкциите му на следващия ден все още бях уверен, че има проблем, тъй като нямаше признаци за растеж. Сега реших, че се нуждаят от повече вода. През следващите няколко дни ги напоих добре, създавайки малки наводнения в градината. И въпреки това не изглеждаше морковите да растат. В крайна сметка загубих интерес и напълно забравих за тях. Това беше до деня, в който баща ми ме извика в задния двор, за да ми покаже нещо. Там, където някога бях засадил моите семена, имаше едно красиво зелено стебло. Моите велики умения в земеделието бяха довели до създаването на един морков. Беше миг на гордост и радост, когато изядох плода на моя труд, но беше и моментът, в който започнах да осъзнавам трудната работа и търпението, които се изискват, за да бъдеш добър земеделец и да получиш реколта.

Години по-късно започнах да осъзнавам колко страхотна аналогия и прекрасна илюстрация на нашата работа като свидетели на Христос е земеделието. Нищо чудно, че Исус често използва тези образи в своите притчи и поучения.

Земеделецът, почвите и семената

Хората, с които Христос взаимодейства в ежедневието, разбират добре света на земеделието. Повечето израилтяни по онова време имали собствена ферма от около четири или пет декара, на която работели, за да осигурят семействата си.[3] Без нашите съвременни инструменти и оборудване това е била трудна и изморителна работа. Независимо от това е била необходима, тъй като според поговорката: „Ленивият не иска да оре поради зимата, затова, когато търси във време на жътва – няма да има нищо“ (Притчи 20:4). Исус използва познанията им за почвата, семената, сеитбата и събирането на реколтата, за да ги научи на истини за Неговото царство и да им даде надежда и издръжливост в духовната работа.[4]

Семето. Може да се твърди, че семето е основният герой на всяка от тези, разказани от Исус, притчи. Семето е, което, засадено в почвата, динамично расте, пуска корени и стебло и накрая произвежда плод. Със загадъчния си растеж то е грижата на земеделеца. Освен това той има пълното доверие, че семето няма да го разочарова. В тези истории по-голямата част от действията са свързани с работата на семето: то пуска корени, расте, разлиства се и произвежда плод. Историите подчертават факта, че именно силата на тези, привидно малки и незначителни семена започва промяната и дава реколта. Ясно е, че земеделският стопанин и почвата играят важни роли, но всичко би било безсмислено без семето.

Исус ни казва, че семената са Божието слово. Тези притчи ни напомнят за съществената, основна роля, която то играе в Благовестието и в служението. Именно Словото на Бога в живота на хората носи истинска промяна и произвежда плод. Благата вест и посланието на Неговото царство имат силата да дават Живот. Нашата надежда и увереност в служението не се крепят на нашите стратегии, великите ни планове или техники; не и в нашите пастори, професионални евангелизатори или известни личности – християни; нито пък в нашата харизма, личности, таланти и способности. Бог е Този, Който носи промяна у хората и за да извърши това, Той използва Своето живо и деятелно Слово, упълномощено от Святия Дух. Само сеенето на Божието слово ще доведе до реколта. То и Благата вест не могат, не трябва и не бива да бъдат пренебрегвани. Напротив, ние трябва да ги превърнем в централен елемент от всичко, което правим, докато го споделяме с думите и живота си. Можем също така да имаме голяма увереност, когато сеем Словото Му, че ще има реколта, защото, както казва Писанието:

Така ще бъде словото Ми, което излиза от устата Ми;
няма да се върне при мене празно,
а ще извърши волята Ми
и ще благоуспее в онова, за което го изпращам. (Исая 55:11)

Почвите. Семената могат да произведат голяма реколта, но те се влияят от средата, в която попадат. Това е нещо, с което „аграрната“ аудитория на Исус е много добре запозната. Семената, които попадат на твърда почва, няма да поникнат. Скалиста почва няма да даде достатъчно пространство или хранителни вещества за растежа. Тръните могат да задушат развитието на семето, така че да остане безплодно. Земеделецът знае тези неща и въпреки това трудностите не го спират. Той не мисли: „Тъй като не всяко семе, което засях, ще донесе плод, повече няма да засаждам семена“. Вместо това тази реалност го насърчава да засажда по-щедро и по-широко. Тъй като той сее навсякъде, добрата почва не се определя от външния облик, а от резултата в произведената култура.

По същия начин Божието слово ще произведе реколтата, но тя се влияе от обстоятелствата, сърцето и ума, в които попада. Това не изненада и не обезпокои Исус, нито трябва да изненадва или да спира нас. Някои хора ще бъдат закоравели за Бога и посланието Му за спасение, други ще бъдат изпълнени със страхове, а трети ще бъдат обрасли от измамните желания на този свят. Това трябва да е предупреждение за всеки от нас, за да защитим собственото си сърце, така че да останем отзивчиви към Исус и Неговото слово. Само тогава то ще доведе до желания жизнеспособен ефект в нас. Това също така трябва да ни напомня, че не всеки, с когото се срещаме, ще приеме Божието слово, което ще посеем. Това е тъжно, но е истинска духовна действителност. Дори когато Исус, Великия земеделец, сееше словото Си, мнозина не откликнаха. В случаите, при които Исус разказва притчите си в Марк, фарисеите твърдят, че Исус е обладан от демони, собственото му семейство вярва, че е луд и мнозина оспорват Неговата власт. Тъй като споделяме Божието слово и посланието за спасение, ние също трябва да очакваме всякакви реакции, много от които няма да бъдат положителни. Това не е оценка за нас или за силата на Божието слово. Това е просто резултат и реалност в един свят, заслепен от бога на този век (II Кор. 4:4). За нас е полезно да осъзнаваме тази истина, така че да не сме хванати от капана на погрешните очаквания. Въпреки това не бива да оставяме реакциите на другите да ни спират от вярното споделяне на Словото, защото също така знаем, че някои от тези, които чуват, ще реагират и ще дадат голяма реколта.

Също така трябва да помним, че състоянието на почвата не се определя от външния вид, а от това как семената ще откликнат. Примамливо е да сеем семето на Божието слово само където вярваме, че ще получим положителен отговор и ще съберем реколта. И все пак нашите преценки за това коя почва е добра често са неправилни. Хората,

които сме уверени, че ще реагират положително, могат да имат всякакви видове скрити скали и тръни, докато хората, които мислим, че никога няма да отговорят, биха могли да доведат до голяма реколта. Подобно на щедрия земеделски производител и нашият състрадателен Господ ни призовава да споделяме Словото с всички хора, като дадем на всеки един шанс да чуе и да бъде спасен. Качеството на почвата се определя от отговора. Кой, освен Господ, би си помислил по външни белези, че четирима обикновени рибари, Матей – събирачът на данъци, или преследвачът Саул биха били толкова радикално променени от спасителното послание на Исус? И все пак е добре, че им беше дадена възможност да чуят и да отговарят, тъй като те станаха едни от най-големите Божии мисионери.

Земеделецът. Освен щедростта при сеитбата на семената, земеделецът има и три други забележителни качества – той е верен, мъдър и търпелив. Въпреки трудностите и усилената работа той с вярност сее семето в подходящия сезон, за да произведе реколта. Той не позволява трудностите или труда да му попречат да продължи. Земеделецът също така познава времето и сезоните и е мъдър в усилията си. Той не търси да прибира реколтата, докато зърното не узрее, но също така не чака, докато се развали. Той оре полето и подготвя почвата в точното време, за да увеличи ефективността на семената. Макар че не може да контролира процеса и не разбира точно как семената растат, той наблюдава, преценява и действа по подходящ начин. Голяма част от работата на земеделеца изисква търпение. Той сее в един сезон, но трябва да изчака друг, за да събере наградата за труда си.

Тези качества са от съществено значение за нас, като партнираме в Божията мисия. Нашето призвание изисква вяра в задачата, когато изглежда трудно, когато трябва да служим извън нашата зона на комфорт и когато не виждаме плод от нашия труд. Така ние трябва да сме мъдри по начина, по който споделяме Божието слово, когато каним хора да откликват и когато общуваме с онези, които Бог е поставил в нашия живот. Ще е мъдро от наша страна да не предполагаме, че всички хора имат едни и същи нужди и въпроси или имат същите преживявания. Това ще означава, че търпеливо се стремим да разбираме и служим на хората, като изграждаме доверие, предизвикваме любопитство, помагаме им да търсят Бога и ги каним да следват Исус. По подобен начин Павел ни инструктира: „Подхождайте с мъдрост в отношенията си с външните, като изкупвате благовремието“. (Колосяни 4:5). И накрая, следвайки Исус, Господаря на жътвата, ще означава, че трябва да бъдем търпеливи и упорити в нашите взаимоотношения с хората и да продължаваме да ги обичаме, когато и ние, и Евангелието сме приети с радост или отхвърлени.

Растежът на Божието царство

Като цяло тези притчи за семена и земеделци са послание на надежда. Семето ще порасне и ще произведе реколта. Ние не знаем точно как ще се случи това, но нещо толкова малко като синаповото зърно с времето ще стане толкова голямо и забележимо, че всички да го видят.

Това трябва да е било насърчително слово за учениците, защото, когато Исус е разказвал това, Той е имал само няколко последователи и те не са били кой знае колко по-значими от синапово зърно. Посланието на надежда, което разказвал Исус пред тях е, че Неговото слово, Неговото послание на Блага вест, което се засажда сега, ще произведе огромна жътва на Божието време. От човешка гледна точка това би изглеждало невъзможно и нелогично, но Бог е господар на невъзможното. През вековете Царството на Исус, което започнало малко и незабележимо, порасна чрез вярното засаждане на Словото, така че сега е огромна, впечатляваща и красива градина, пълна с плодове.

Ние също можем да бъдем насърчени от посланието на Исус. Може да изглежда, че работата, която правим в споделянето на Божията блага вест с нашите приятели, колеги, роднини и съседи, не дава кой знае какви резултати. Може да изглежда, че многобройните ни молитви за света около нас, нашите търпеливи действия на любов и служение, както и опитите ни да споделяме посланието на надежда не дават резултатите, на които се надяваме. Но ние имаме тази увереност, че Божието царство расте и Неговото слово произвежда плод. Неговото царство може да не се разраства, както ние се надяваме или очакваме, със сила и блясък, но…

> *грандиозното упражняване на власт не винаги е знак за истинска сила. Божието царуване, както Исус го изобразява, не е някаква масивна неумолима сила, която смазва всичко по пътя си. Знаците, които сочат към Божието царуване, изглеждат невероятно скромни дори когато станат големи като храст, който привлича небесните птици. Ето защо мнозина ще пренебрегнат присъствието му, ще подценят силата му и ще отклонят претенциите му към живота им.*[5]

Въпреки това нашата работа не е напразна. Не всички ще откликнат, но някои ще го направят и малко по малко Божието царство ще донесе нов живот на много хора. Можем да живеем в уверена надежда и с вярност да решим да продължим да работим на Божията нива като култивираме, сеем и жънем.

Стих за запомняне: Лука 10:2,3

И им каза: Жътвата е изобилна, а работниците малко; затова се молете на Господаря на жътвата да изпрати работници на жътвата Си. Идете: ето, Аз ви изпращам като агнета посред вълци.

- Когато погледнете наоколо, виждате ли, че жътвата е изобилна? Защо „да“ или защо „не“? Защо мислите, че Исус я вижда по този начин?

- Исус не само ни казва да се молим за работниците, но и да станем работници, защото Той ни е изпратил. Земеделецът трябва да е верен, мъдър, търпелив и щедър в своята работа. По какъв начин тези качества ви насърчават и предизвикват, като мислите за своя призив да бъдете свидетели за Бога? Какви нагласи и дейности трябва да се променят във вашия живот, за да бъдете по-добър земеделец на Божията нива?

Етапи на растежа

Ние сме изпратени на Божията нива. Исус ни изпраща с нови очи, за да можем да видим духовната истина, че реколтата наистина е изобилна. Повечето от нас, когато се огледаме, не виждаме или не вярваме в това. Ние сме склонни да вярваме, че хората не се интересуват от духовни въпроси и че не искат да чуват Евангелието. Оглеждаме се и мислим, че тези хора никога няма да отговорят на Божието послание. В резултат на това много от нас не правят нищо.

Същото е било по времето на Исус и поради тази причина Той разказва на своите последователи – както тогава, така и сега, истината, която не можем да видим – реколтата е изобилна. Това очевидно не означава, че всеки ще отговори на посланието

за помирение, с което сме се ангажирали. Това означава, че около нас има много хора, които отчаяно се нуждаят да видят и чуят Благата вест и които ще бъдат променени, когато наистина се срещнат с Исус. Силата на Божия Дух в нас и чудото на Неговото послание за любов и спасение ще произвеждат плодове, когато вярваме и разумно отиваме на полето. Божието слово ще произведе плодове там, където никога не сме си представяли. Хората, които никога не сме мислели, че ще реагират, ще намерят живот и надежда в Христос. Единственият начин, по който някога ще видим това, е като отидем, вярвайки на Господаря на жътвата. Ние сме изпратени да вървим и да работим вярно, но в крайна сметка ни се напомня, че Господаря на жътвата е Този, Който е в контрол. Той носи живот, промяна и спасение, а ние сме изпратени да отидем и да работим на Неговите ниви.

Един добър земеделски производител знае етапите и сезоните на растеж и действа съответно. Той не винаги прави едно и също нещо, но знае кога да направи това, което е необходимо, за да произведе реколта. Понякога обработва земята. Друг път засажда семена, а друг – напоява. Накрая той събира реколтата. Ако земеделецът събира, когато семето все още е само малко стръкче, той ще унищожи растението и никога няма да се наслади на плодовете на труда си. От друга страна, ако никога не жъне, растението в крайна сметка ще изсъхне и ще умре. Фермерът знае, че има времена и сезони за обработка и подготовка на земята, за сеитба и поливане, както и за прибиране на реколтата. Добрият земеделец ще направи това, което е необходимо във всеки етап от растежа, за да помогне за реколтата.

По този начин Благовестието в голяма степен е като земеделие. За да бъдем добри работници на Божията нива, трябва да разберем етапите и сезоните на растеж на човека по пътя му към вярата в Исус. Ние най-добре ще служим в този процес, ако сме заедно с хората по техния път, не винаги правим едно и също нещо, но правим това, което е необходимо и полезно за тях там, където се намират на дадения етап. Християни, които са изучавали процесите, през които повечето хора днес преминават по пътя си към вярата в Исус, са идентифицирали няколко общи етапа. Тези основни фази не са универсални закони, но ни предлагат помощ и рамка в нашия стремеж най-добре да се доближим до хората съпричастно и да ги насочим към Божия живот и спасение.

В останалата част на тази глава ще разгледаме тези етапи и съответните дейности, в които ние като Божии работници, изпратени на полетата, можем да участваме, за да помогнем на другите да познават Исус и да станат Негови ученици.[6]

Първо, нека ви запозная с двама души, които познавам.

Милена дойде на един от културните обмени, организирани от БХСС, по покана на един от нейните съученици. Докато беше на събитието, тя се срещна с много християни

от студентските групи в България. Тъй като не е израснала в християнско семейство, тя никога преди не беше общувала с християни. Знаеше само това, което беше чула от телевизията или от роднините си, а именно, че повечето християни са лицемери, странни и с промити мозъци. И така, когато един от християните в нейната група я поканил да дойде на сутрешната молитвена среща по време на обмена, тя категорично отказала.

Срещнах Радослав, когато той дойде на една от седмичните срещи на Английския клуб, който помагах на БХСС да организира. Тези срещи са забавни, нямат християнско съдържание, а само упражняваме да говорим английски чрез игри и дискусии. Радослав много харесваше срещите и възможностите, които му се предоставяха да упражнява английския и затова идваше често. Той познаваше много от хората в стаята, знаеше, че са християни и това донякъде го притесняваше. Беше срещал християни преди и имаше някои лоши впечатления. Бяха му казали, че ще иде в ада заради многото си грехове. Християните, които той познаваше преди, го бяха накарали да се почувства осъждан и необичан. Заради това той си беше изградил някои защитни механизми. Един от тях беше да се подиграва на християните и тяхната вяра. Обичаше да казва пред нас в БХСС, че сме част от култ и че науката отхвърля всичките ни глупави понятия за Бога, творението и вярата.

Развитие на доверието към християнин – обработване на почвата

Повечето хора, с които се срещаме, като Милена и Радослав не познават и нямат доверие на християни. Чували са всякакви неща за нас от семействата си, учителите си, приятелите си и медиите. По тази причина, когато хората чуят, че сме християни, хиляди стереотипи и предразсъдъци изплуват в умовете им. Понеже ни нямат доверие, е нормално да се притесняват от нас, да не искат да общуват с нас и да поставят бариери, за да се предпазят.

Много е важно да осъзнаем това, защото, докато те не се доверят на християнин, всичкото ни говорене и „евангелизиране“ е като да хвърляш семена на необработена, твърда почва. Няма значение колко добри са аргументите ви за вярата или колко силни са свидетелствата ви, ако тези, на които ги казвате, нямат желание да ви слушат, защото не ви се доверяват. Фактически, много евангелизационни стратегии се провалят точно по тази причина. Някои предполагат, че като цяло хората ни имат доверие и просто не им достига информация. Те предполагат, че само ако споделим Благата вест, хората ще откликнат веднага. Но поради липсата на доверие в нашата култура, много от усилията ни да споделяме са напразни, защото хората не искат да слушат. На практика, моята опитност показва, че по-скоро трябва да предполагаме, че хората, които срещаме, от начало няма да ни имат доверие.

Благовестието на практика в тази първа фаза означава да се подготви почвата, като се изгради взаимоотношение на доверие с хората.

- От вашата опитност кои са действията, които биха изградили или разрушили доверието?

Има много неща, които можем да направим, за да изградим доверие между хората около нас. Един от най-важните начини, по които това може да стане, е като просто опознаем хората, прекарваме време с тях, показваме искрен интерес към живота им и ги каним в нашия живот. Ние също можем да изберем да правим нещата, които харесват и да отидем там, където се чувстват комфортно. Доверието е нещо, което се развива с времето и обикновено не се случва веднага. Когато предлагаме приятелство, ще видим, че отношенията на доверие нарастват.

По много начини е също толкова важно да мислим за нещата, които разрушават доверието и които трябва да избягваме да вършим. Нашата първична реакция, когато хората не ни вярват, е също да се дистанцираме от тях, да действаме в самоотбрана и да ги съдим. Ако обаче търсим начини да изграждаме доверие, трябва да изберем да обичаме, да служим и да подкрепяме другите, дори когато те не желаят. Също така можем да се молим за тях Бог да помогне да изградим доверие и да отстрани бариерите, които те са издигнали спрямо него и Неговия народ.

Християнската група често се молеше за Радослав. Те се молеха да могат да го обичат и той да започне да им има доверие. Едно от нещата, от които бях особено впечатлен, бяха начините, по които те реагираха, когато той им се подиграваше и ги провокираше. Вместо да спорят с него защо християните всъщност не са култ или защо науката не противоречи изобщо на вярата, те просто продължаваха да го обичат и да показват огромно търпение към него. Не че нямаше какво да кажат, но знаеха, че докато той им няма доверие, той няма да чуе нищо от това, което му казват. След много месеци той започна да забелязва, че тази малка общност е много различна и че не реагира така, както той очаква. Той споделил с един от своите приятели, че не може да повярва, но всъщност е започнал да харесва някои от тези християни. Не беше сигурен относно нещата, в които вярват, но той не можеше да не признае, че е започнал да им се доверява.

Историята с Милена е подобна. Като прекарваше време с християни на проекта за културен обмен, тя осъзна, че наистина харесва тези хора. Те се интересуваха от нея и живота ѝ и бяха мили с нея. Тя коментира с тях към края на събитието, че има нещо различно в тази група и че преди никога не е срещала такива хора. Скоро започна да задава въпроси и да се интересува какви други дейности организира тази група, за да има възможност да се вижда с членовете ѝ.

Изграждане на любопитство спрямо вярата – засаждане

Когато изградим взаимоотношения на доверие с хората, това не означава, че автоматично те са любопитни и се интересуват от Исус или от вярата в Него. По-скоро, това е първата стъпка за тях по техния път и ние трябва да сме до тях, когато засаждаме семената на заинтересованост. Нашата цел е да помогнем на хората да разберат, че има и други начини на мислене за големите въпроси на живота и да бъдат отворени да разговарят с нас за жизненоважни теми. Ние искаме да предизвикаме любопитството на хората към Исус, Неговия живот и защо хората избират да Го следват. На този етап ние не бива да предполагаме, че хората искат да се променят или че сериозно и целенасочено търсят Исус, но че те са се отворили към нас, интересуват се и са любопитни.

Благовестието на практика в тази втора фаза ще означава да засаждаме семената на Евангелието, като събуждаме интерес спрямо Исус и Неговото царство.

- От вашия опит какви действия биха могли да събудят или да убият любопитството у хората?

Отново има много неща, които можем да направим, за да предизвикаме любопитството на хората спрямо Исус и нашата вяра. Едно от най-важните е да живеем живот, който е формиран от Евангелието. Когато хората около нас видят, че обичаме и служим на другите, прощаваме и търсим опрощение, живеем честно и радостно, говорим с милост и уважение, те ще видят, че има друг начин на живот, освен този, който светът предлага. Като продължаваме да бъдем оформяни от Исус и да растем като Негови ученици, ние ще живеем живот, който предизвиква любопитство у другите. Ребека Манли Пипърт правилно казва, че повечето нехристияни…

> *...няма да обърнат внимание на нашето Евангелие, преди да са видели нашата любов и грижа към тях като хора. Ако нашите слушатели не усетят, че мотивът за провъзгласяването на посланието на Евангелието е любов, тогава всичките ни усилия ще бъдат възприемани като „мед, що звънти или кимвал, що дрънка“.*[7]

Точно както любопитството се предизвиква от живот, който е белязан от Исус и Неговото царство, така бива унищожено, когато живеем като лицемери. Когато животът ни не съвпада с нашите големи думи за Христос и християнството, хората виждат точно през нас. Това би трябвало да ни насърчава да се стремим да живеем правилно, но също така трябва да ни насърчи да поискаме опрощение и смирено да си признаем, когато не сме се справили да живеем според нашето велико призвание. Този вид искреност често ще направи най-голямо впечатление, тъй като хората не го очакват от нас.

Исус е майстор в предизвикването на любопитство. Той го правеше чрез живот, който беше толкова прекрасно различен от този на другите религиозни лидери и много по-различен от това, което хората очакват от живота на който и да е религиозен учител. Христос също провокираше любопитство, като задаваше въпроси и разказваше истории. Той често започваше интригуващи разкази и питаше хората какво мислят или вярват. Когато задаваме въпроси, ние помагаме на хората да мислят за това, в което наистина вярват и създаваме възможности да се започне разговор. Трябва да избягваме въпроси, които целят да вкарат в капан хората или да покажат колко сме умни, защото това само ще ги накара да заемат отбранителна позиция. От друга страна, можем да питаме хората за това, което е важно за тях, как са научили ценностите, които имат и какво вярват, че носи цялостно значение и удовлетворение. Ако нашите въпроси са искрени и наистина целим да научим какво мислят другите, ще имаме много възможности да провеждаме чудесни разговори с хората и да провокираме любопитство.

По същия начин има много възможности да следваме примера на Исус, като използваме истории, за да предизвикаме любопитство. Един от най-добрите начини да направим това е чрез филми или музика, популярни онлайн видеа или публикации, както и новини и актуални събития, които са познати на приятелите ни. Можем да започнем разговор за вярата, ценностите и вярванията, като ги свържем с темите, които хората така или иначе вече дискутират.

Предлагам да бъдем предпазливи в нещо. Ако всичко, което правим, е да говорим за вяра и Исус, създаваме огромния риск да унищожим любопитството. Ако хората мислят, че това е всичко, за което можем да говорим, ще бъде интересно за тях, но не по привлекателен начин. Ние със сигурност трябва да говорим за вяра и да каним и

други да вярват, но не само. Всички ние трябва да можем да говорим и за други неща с нашите приятели. Това ще покаже, че нашата вяра е естествена част от нашия живот. Както казва Павел: „Това, което говорите, да бъде винаги с благодат, подправено със сол, за да знаете как трябва да отговаряте на всекиго“ (Колосяни 4:6). Солта е прекрасна подправка, но ако се използва твърде много, тя разваля вкуса на храната. По същия начин в нашите разговори естествено трябва да повдигаме въпроси за вярата и да не се плашим от тях, но също трябва да сме свободни да говорим и за други неща.

- Кои са някои от естествените мостове между популярната култура и вярата, които бихте могли да използвате? Кои са някои от добрите въпроси, които бихте могли да зададете на другите и които биха могли да започнат разговори за вярата и за Исус?

Милена продължи да прекарва време със студентите християни от нейния град. Започна да забелязва, че тази група е наистина различна. Тя оцени начините, по които те се обичат и говорят един за друг, както и благородната атмосфера, която създават. Тя оцени, че я приемат в своята група, въпреки че не споделя вярата им. Често студентите я питат за това, в което вярва и какво мисли, че е важно в живота, което започна няколко интересни разговора за живота и вярата. Любопитството ѝ бе провокирано един ден, когато един от студентите ѝ казал, че групата е различна заради Исус. До този момент тя винаги мислела, че християнството не променя наистина живота на хората. Тъй като не можела да си обясни защо групата е различна, тя била любопитна да научи дали Исус наистина има нещо общо с това.

Радослав, понеже се беше доверил на групата християнски студенти, най-неочаквано се съгласи да отиде с тях на конференция през уикенда. Той е учен и тогава беше убеден, че вярата не е рационална. Също така вярваше, че Бог е мит, тъй като не може да бъде доказан научно. Радослав не очакваше да научи нищо по време на конференцията, но нямаше търпение да прекара време с приятелите си в свободното време. По време на една от сесиите говорителят каза нещо, което привлече вниманието на Радослав: „Ако Бог е Същество, Което търси взаимоотношение, както Библията учи, това би повлияло на взаимодействието му с хората. Той няма да се стреми да се докаже научно, а по-скоро би искал да развива отношения с хората“. Радослав беше хванат неподготвен от този коментар. Той никога не беше обмислял

тази гледна точка. Това не означаваше, че той е готов да стане християнин, но стана много по-любопитен да научи какво казва Библията и дали е възможно рационалните хора да вярват в Бога. Той започна да общува с някои от християните, на които имаше доверие, за да говори за тяхната вяра.

Търсене на Исус – поливане

Следващата голяма фаза от пътуването на хората към Исус е да станат търсещи. При създаването на любопитство те се интересуват от диалог по въпросите на вярата и Исус и обмен на идеи, но още не търсят сериозно да се ангажират с Исус. На този следващ етап хората стават отворени за промяна и започват да си задават въпроса дали наистина биха могли да повярват в Исус. Този преход е най-трудният, тъй като изисква промяна, а промяната често е страшно нещо. Хората, които са готови да приемат Христос сериозно, знаят, че това ще има огромни последици за начина, по който живеят – как празнуват, навиците по отношение на пиенето, взаимоотношенията с хора от противоположния пол и много повече. Също ще има последици за това, което техните приятели и членове на семейството ще кажат за тях. Тези, които се придвижват от любопитни наблюдатели към търсещи Исус, го правят поради Божията благодат и милост. Това е мистериозен процес и значима крачка.

Поради тази причина едно от най-важните неща, които можем да направим, е да се молим за нашите приятели да се отворят за промяна и сериозно да потърсят Исус. Затова е важно да сме търпеливи с тях, да не очакваме незабавно да се променят и да разбираме рисковете, които те поемат. Трябва да бъдем предпазливи да не им оставяме впечатлението, че нашето приятелство се основава на това как те ще отговорят на Исус или че трябва да се променят, за да бъдат приети от нас. В същото време, когато видим, че любопитството им се разраства в нещо повече, можем да предложим подходящи предизвикателства и да им помогнем да търсят Исус.

Благовестието на практика на този етап ще означава да напояваме Божието семенце, като помагаме на хората умишлено да търсят Исус.

- От вашия опит какви са действията, които биха помогнали на хората да търсят Исус?

В тази фаза, както и в предишните, ще бъде важно за нас да живеем нашата вяра открито пред нашите приятели. Трябва да бъдем честни с тях за нашите радости във вярата, както и за нашите борби. Можем да бъдем още по-открити за това как нашата вяра в Исус оказва влияние върху ежедневните ни решения, как практически го следваме, важността на молитвата в живота ни и предизвикателствата, пред които сме изправени да Го следваме. Ние можем да бъдем живи примери за тях как човек търси Исус, така че и те да могат да се научат как да Го търсят. Трябва да помним, че никога не са се учили как искрено да търсят Исус и най-вероятно не са видели много примери за това.

Естествено е, че всичко това ще предизвика още повече въпроси у тях, за които можем да им помогнем да помислят. Важно е да се уверим, че се чувстват спокойни да питат, че ги подкрепяме в търсенията им и че искаме да им отговорим по начин, който те могат да разберат.

Едно от най-важните неща, които можем да направим на този етап, е да помогнем на хората да дойдат при Исус. Има няколко начина. Можем да поканим нашите приятели да дойдат на църковно събиране или на друго християнско събитие, където могат да се срещнат с други християни и да имат шанса да чуят повече за Исус. Когато направим това, ще трябва да обсъдим техния опит и да им дадем възможност да задават въпроси за чутото и видяното. Друг чудесен начин да им помогнем в пътуването им в търсене на Исус е да изучаваме Библията с тях. Ще научим повече за това в глава десета, но една от най-добрите дейности за търсещите е да изучат живота и учението на Исус в удобна и безопасна атмосфера, за да могат да взаимодействат с Него и да зададат въпросите си. И накрая, можем да ги насърчим да търсят Исус чрез молитва. Можем да ги предизвикаме да споделят с Бога своите искрени въпроси и да Го помолят да им се разкрие. Бог често отговаря на тези искрени молитви по невероятен начин.

След конференцията, на която Радослав дойде, той стана по-любопитен за Исус и за вярата на християните около него. Той започна да им задава много въпроси за това, в което вярват и защо го вярват. Понякога той изглеждаше много любопитен, а друг път – че няма никакъв интерес. Студентската група искрено отговори на въпросите му по най-добрия възможен начин и изпита повече свобода да го пита за собствените му убеждения. Един от студентите, с които той прекарваше най-много време, един ден го покани да изучават твърденията на Христос в евангелието на лекаря Лука. Веднъж седмично двамата се срещаха и прочетоха заедно историите за Исус, говореха за това какво разкриват те за Господа и защо хората решаваха да Го следват. Разговорите им бяха много забавни и Радослав беше впечатлен от личността на Исус. Той беше толкова по-различен, от това, което Радослав очакваше.

По същия начин Милена продължи да се радва на компанията на християните и започна да задава повече въпроси. В един разговор един от нейните приятели я предизвика, че нещата, които търси, могат да се намерят само в Исус. След това покани Милена да отидат заедно на църква, за да научи повече за Исус. През следващите няколко седмици те ходиха заедно на църква, а след това излизаха на обяд, за да говорят за нещата, които бяха чули и за въпросите, които Милена имаше.

Ставане на Христов ученик – жътва

Търсенето може да продължи само за определен период от време. В един момент хората трябва да бъдат насърчени да вземат решение дали искат да следват Исус или не. Ние служим на хората, като повдигаме този въпрос към тях, обясняваме неговата неотложност и им помагаме да вземат решение за Исус. Нашата роля в тази фаза е да изясним въпросите, които те биха могли да имат, и какви са преградите, които им пречат да следват Христос. Ние също трябва да се стремим да обясним ясно Благата вест и призива на Исус към ученичество. Целта на този етап е хората да станат ученици на Исус, като предадат своя живот и послушание на Бога. Както винаги, трябва да се молим за нашите приятели по време на този етап, защото има истинска духовна битка за тяхната душа.

Благовестието на практика на този финален етап ще означава да участваме в Божията жътва, като каним хората да се покаят и да повярват в Благата вест, като станат Негови ученици.

- От вашия опит кои са действията, които биха помогнали на хората да се придвижат от търсене към влизане в Божието царство?

- Какво можем да направим, за да помогнем на хората да пораснат като ученици на Христос в техните първи месеци след вземането на решението да влязат в Божието царство?

В един момент, когато вярваме, че хората имат ясно разбиране за това Кой е Исус и какво означава да бъдеш Негов ученик, просто трябва да ги попитаме директно дали искат или не да станат Негови последователи. Един лесен начин да направите това е да попитате хората дали има нещо, което им пречи да станат последователи на Исус. Ако има нещо, тогава можете да говорите за това заедно и да изучавате пасажи от Писанието по темата. Ако обаче няма нищо, тогава можете да им помогнете да влязат в Божието царство. Бихме могли да ги поканим да се молят с нас в молитва на покаяние и благодарност. Тогава е времето да отпразнуваме великото Божие дело в живота и спасението им. Ако желаят, чудесна практика е да има парти, където да могат да споделят свидетелството си и да празнуват своя нов живот в Исус.

Нашата работа обаче не е приключила, когато хората кажат „да“ на Исус. На този етап трябва да помогнем на нашите нови братя и сестри да научат как да продължат да растат като последователи на Исус. Особено през първите няколко месеца имаме голяма отговорност да се грижим за тях, да им помогнем да се научат да се молят и да изучават Писанието и да им помогнем да се включат в обществото на вярващите, което ще ги насърчи да растат. Също така ще бъде полезно да водим дискусии с тях относно основите на нашата вяра и ученичеството. Те трябва да научат за покаянието, за господството на Христос, за пребъдването в Него, за общността и споделянето на вярата ни с другите.

През тези няколко месеца ще има време, в което те ще имат въпроси относно своите нови опитности. Вероятно е те да се усъмнят в решенията, които са взели. Това не бива да ни изненадва, защото е нормална част от процеса. Вместо да се притесняваме за това, можем да помогнем, като обясним много от техните преживявания и продължим да ги насочваме към Исус и живота в Неговото царство.

Радослав изучава записаното в Евангелието на Лука със своя приятел за няколко седмици. Един път те чели притчата за блудния син заедно и християнинът попитал Радослав дали има нещо, което да му пречи да се прибере у дома при Отца. Той отговорил, че му е трудно да повярва, че Бог ще го иска след всичко, което е направил, но ако Бог го искал, той имал желание да се върне у дома, в Божието царство. Неговият приятел накратко му обяснил посланието на Евангелието и какво означава да бъдеш последовател на Исус. Радослав казал, че вярва в това и иска да бъде ученик на Христос. Тогава те се помолили заедно и Радослав предал живота си на Христос. На следващата седмица те събрали няколко приятели, за да отпразнуват и да дадат на Радослав шанс да сподели своята история.

След едно от църковните събирания Милена била попитана какво мисли за службата и дали би искала да стане последовател на Исус. Тя харесала църквата и хората, но

още била объркана за много неща. Най-важното, тя признала, че не разбира значението и смисъла на кръста. През следващите две седмици те говорили за кръста и какво казва Библията по въпроса. Също така слушали заедно кратка проповед онлайн за значението на кръста на Исус. Към края Милена казала със сълзи на очи, че Исус е много по-добър, отколкото е могла някога да си представи и че иска да предаде живота си на Него. През следващите седмици животът ѝ се променил, като започнала да учи повече за Исус. Една от най-забележимите промени била радостта, която тя имала в живота си – Божията любов и милост ѝ дали невероятна увереност и видима радост. Тя продължава да следва Христос и свидетелства за Него и великата Му милост пред приятелите си, като разказва как Той е променил живота ѝ и ѝ е дал смисъл и радост.

Няма по-велика радост и привилегия от това да се помогне на хората да се придвижат към Царството на Исус. Огромна чест е, че Той ни е изпратил на своята нива като съработници, за да служим на хората около нас и да им помагаме да се придвижат от доверие към християнин, към любопитство, след това към търсене на Исус и накрая да станат Негови ученици. Нека Бог ни даде мъдрост, съпричастност, търпение и вяра, за да може искрено да служим и обичаме хората около нас.

- Можете ли да помислите за хора около вас, които са на различни етапи по пътя към християнството? Как можете да се сближите с тях и да им помогнете да се доближат до Исус?

- От четирите фази, описани по-горе, къде се чувствате най-добре екипирани? Какво можете да направите, за да израснете като човек, който служи на другите във всеки етап на тяхното развитие?

- Как бихте обобщили със свои думи посланието на тази глава? Как лично вие откликвате на посланието на тази глава?

В отклик на Словото

Проучване No. 1

В началото на тази глава заявих, че често нашите евангелизационни стратегии и техники служат на нас, но не и на нехристияните около нас. Много вероятно ние не знаем какви са истинските въпроси и нужди на хората.

По тази причина аз ви насърчавам да говорите с няколко човека около вас, които не познават Исус. Можете да им кажете, че в църквата ви или в студентската група сте научили за това как хората откликват на християнството. Обещайте им, че няма да им отнеме много време и че само искате искреното им мнение. Ето няколко въпроса, които можете да използвате:

- Какви са мислите, които идват наум и мнението ти, когато мислиш за християните? Защо?
- Притесняват ли те неща, които християните правят? Защо?
- Какви са искрените ти мисли и мнение по отношение на Исус? Чел ли си някога Библията? Бил ли си на християнско събиране?
- Ако можеш да зададеш един въпрос на Бога, какво би Го попитал?

Има ли хора около вас, във вашата църква или малка група, които наскоро са станали християни? Бихте могли да се срещнете с тях и също да им зададете следните въпроси:

- Преди да повярваш в Христос, кои бяха нещата, които те привлякоха към Него и кои бяха тези, които те спираха? Какво направиха християните около теб, което беше полезно или какво правеха, което не помагаше?
- Кое ти помогна да се довериш на християните, кое предизвика любопитството ти към Исус и какво те подтикна да търсиш Исус и Неговото царство?

След като проведете няколко проучвания между различни хора, се съберете като духовни партньори и обсъдете какво научихте, какво ви впечатли и какво трябва да запомните в резултат на това. Как това упражнение ще промени начините, по които искате да взаимодействате с нехристияните около вас?

Следващи стъпки

В секцията „В отклик на Словото“ в пета глава имате упражнението за първите стъпки. Там трябваше да помислите за хора, които виждате редовно и трябваше да направите нещо, за да се сближите с тях и да ги опознаете. Помислете за същите хора и за

следващите стъпки, които можете да предприемете спрямо тях. След като прочетохте тази глава, къде бихте поставили тези хора по техния път към Исус? Трябва ли да изградите доверие, да предизвикате любопитството им по отношение на вярата, да ги насърчите да търсят Исус или да ги поканите да влязат в Божието царство? Помислете къде се намират те в своя път и каква би била следващата подходяща стъпка, за да им помогнете да се доближат до Исус.

Споделете за хората, за които мислите, със своя духовен партньор. Заедно измислете план каква може да е следващата стъпка. Потърсете отговор на въпросите: Къде са те в своя път към Исус? Какво е подходящо да направя сега? Какво ще реша да направя, когато ги видя следващия път и което ще им е най-много от полза? Молете се един за друг сега и през цялата седмица.

Когато се срещнете отново, дискутирайте и споделете своите впечатления за това.

- Каква беше опитността като цяло за вас? Има ли нещо, което научихте?

- Каква може да бъде следващата стъпка?

Молитва един за друг

В отговор на всичко, което сте научили, обсъждали и мислили в тази глава, споделете с вашия молитвен партньор как бихте искали да се моли за вас през следващата седмица. Молете се заедно Бог да ви даде очи, за да видите, че жътвата е изобилна и да бъдете верни работници в тази област. Молете се също така Той да премахне всички неща, които биха ви възпрепятствали да помагате на хората в пътуването им към Исус. Споделете, ако имате други проблеми и ситуации в живота ви, за които бихте искали молитва в идните дни. След това се молете един за друг. Планирайте да се молите един за друг редовно до следващата ви среща.

Небесни Татко, благодарим Ти, че засяваш Своето добро семе в нас. Благодарим Ти, че изпращаш хора в живота ни, които са ни научили за теб и са ни помогнали в нашата вяра. Молим се Ти – Господаря на Жътвата, да издигнеш работници на Своята нива и да донесеш живот и спасение на хората около нас. Дай ни благодат, за да изградим доверие с хората около нас, мъдрост, за да предизвикаме любопитство и вяра, както и дързост, за да каним хората в Твоето Царство. Ние желаем да виждаме как то се разраства, за да донесе живот и надежда на мнозина. Молим се за всичко това в името на Исус и за Твоя слава! АМИН.

За по-нататъшно изучаване

За да погледнете по-дълбоко в темите за притчите за Царството и етапите на растеж, изучавайте следните пасажи:

Матей 13:1–52 – Притчите за Царството в Матей (някои са много подобни, а други са различни).
Матей 21:33–44 – Притчата за наемателите.
Йоан 15:1–17 – Друга илюстрация за растежа и земеделието.
Йоан 1:29–51; 3:3:1–21; 4:1–26; 6:25–59 – Разгледайте как Исус изгражда доверие, развива любопитство, насърчава търсенето и кани хората да вярват.

---

[1] Everts, Don and Doug Schaupp. *I once was lost: what postmodern skeptics taught us about their path to Jesus* (InterVarsity Press 2008): 133.
[2] Ibid., 17.
[3] Jewish Virtual Library. *Agriculture in Israel: History and Overview* http://www.jewishvirtuallibrary.org/history-and-overview-of-agriculture-in-israel#6
[4] В книгата *Ученичество на практика* аз разглеждам тези притчи от гледна точна на Ученичеството. Исус желае ние да бъдем хора, които слушат Неговото слово, откликват му и дават плод. Това е нещо, за което трябва да вземаме решение всеки ден.
[5] Garland, David E. *The NIV Application Commentary: Mark* (Zondervan 1996):184.
[6] Етапите на растеж са взети от Don Everts и Doug Schaupp. *I once was lost: what postmodern skeptics taught us about their path to Jesus* (InterVarsity Press 2008)
[7] Pippert, Rebecca Manley. *Out of the Saltshaker and Into the World: evangelism as a way of life* (InterVarsity Press 1999): 150.